

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ У ФУНКЦІЮ ПУБЛІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ

БУХТАТИЙ Олександр,

канд. наук із держ. управління,

Головний департамент інформаційної політики Адміністрації Президента України, вул. Банкова, 11, м. Київ, 01220, Україна, e-mail: bukhtatyi@ukr.net

У статті досліджуються питання взаємозв'язку аспектів демократичного розвитку суспільства та процесів формування ефективної державної політики у сфері публічних комунікацій. Визначається, що процеси демократичного управління нерозривно поєднані з питаннями створення, пошуку, накопичення, збереження та поширення органами влади публічної інформації, а тому існує потреба у реформуванні основних принципів та підходів стосовно стратегічних засад державної політики у цій сфері. Проаналізовано перелік мінімальних стандартів щодо здійснення публічних комунікацій, визначених структурами Європейського союзу.

***Ключові слова:** публічна комунікація, доступ до інформації, участь в управлінні державними справами.*

Вступ. Питання дослідження еволюції процесів трансформації інформаційної функції держави у функцію публічних комунікацій нерозривно пов'язано з парадигмою розвитку взаємовідносин між громадянином, інститутами громадянського суспільства та демократичною державою, насамперед у сучасних процесах європейської інтеграції.

Якщо прийняти тезу про те, що інформація це – «кисень» демократії, то в цьому аспекті, на нашу думку, публічну комунікацію доцільно розглядати як «двигун» демократії, адже діяльність будь-якої сучасної держави чи її органів не може відбуватися в інформаційному вакуумі та поза межами простору публічних комунікацій.

Актуальність дослідження визначається тим фактором, що саме в умовах сучасних трендів найбільш динамічно здійснюється трансформація інформаційних відносин, зокрема еволюція інформаційної функції держави у функцію публічних комунікацій. Причому ці процеси відбуваються попри досить широку розмаїтість сучасних державно-політичних або економічних систем. Основними закономірностями трансформації сутності, змісту та здійснення функції держави у сфері комунікацій є невідповідність декларованої мети щодо побудови демократичної держави, конституційно закріплених гарантій щодо права на інформацію та основних засад державної комунікаційної політики, переходу від пріоритету держави щодо здійснення інформаційної функції до пріоритету ролі інститутів громадянського суспільства, що обумовлено циклічним характером суспільно-державного розвитку, зокрема так званих «хвиль демократизації».

Огляд літератури й аналіз наукових публікацій засвідчує, що дослідження природи інформаційних відносин та публічних комунікацій у процесах демократичного державотворення, що належать авторству Ю. Габермаса (нім. Jürgen Habermas), Н. Лумана (нім. Niklas Luhmann), З. Баумана (англ. Zygmunt Bauman), П. Розанваллона (фр. Pierre Rosanvallon), С. Хантінгтона (англ. Samuel P. Huntington), М. Кастелса (англ. Manuel Castells), Дж. Кіна (англ. John Keene), Г. Ініса (англ. Harold Adams Innis), а також вітчизняних дослідників В. Різуна, О. Богуславського, І. Паримського, А. Сіленко, О. Радченка, О. Скрипнюка, Г. Почепцова, Д. Андреева, Н. Драгомерецької, М. Ожевана, Д. Дуцик, Є. Романенка, О. Чекмишева, А. Баров-

ської, Т. Гузенко та ін. формують значний сегмент сучасного наукового дискурсу з указаної проблеми.

Водночас досить малодослідженим залишається питання закономірностей еволюційної трансформації інформаційної функції демократичної держави у функцію публічної комунікації, яке, на нашу думку, нерозривно пов'язано з парадигмою розвитку відносин між громадянином, інститутами громадянського суспільства та державою у процесах демократизації.

Зв'язок визначеної теми із науковими та практичними завданнями, що сьогодні стоять перед українським суспільством і державою, корелюється з необхідністю зміни парадигми його розвитку, насамперед в аспекті комунікаційної складової державної політики, оскільки в умовах глобалізації джерела підвищення не лише економічної продуктивності, а й ефективності державної політики в усіх сферах суспільного буття полягають у зміні технології генерування знань, обробки інформації та здійсненні символічної комунікації. Знання та інформація є критично важливими елементами в усіх способах цивілізаційного та державного розвитку, оскільки процес будь-якого цивілізаційного прогресу завжди засновується на певному рівні знань та якості обробки інформації, її зберіганням, поширенням тощо.

З огляду на згадане, ми *поставили за мету* дослідити основні ознаки, завдання та роль публічної комунікації держави у процесах демократизації та європейської інтеграції, які ґрунтуються на засадах і історичних традиціях свободи інформаційних відносин, розвитку комунікаційної системи держави і суспільства, яким, зрештою, і присвячується наше дослідження.

Методи дослідження. Загалом наукове пізнання держави будь-якого історичного типу полягає у дослідженні її основних функцій, що репрезентують найважливіші якісні характеристики й орієнтири не стільки інституту держави, як особливої організації публічної влади, а як політичного суспільства в цілому. Економічна, фінансова, політична, соціальна, ідеологічна, правоохоронна, інформаційна діяльність держави була, є і, напевно, залишатиметься об'єктом прискіпливої уваги як стародавніх філософів так і сучасних науковців у галузі державного управління і суспільних відносин. Причому, кожному етапові розвитку держави відповідає своя світоглядна концепція щодо інформаційних відносин, насамперед в частині забезпечення доступу до інформації, створеної в процесі реалізації функцій держави та конституційних гарантій можливості участі громадян в процесах розроблення і прийняття управлінських рішень.

Вивчаючи ці процеси доцільно застосувати евристичний метод дослідження (старогрецьк. *Eurisko* «відшукую»), за допомогою якого можна визначити нові концепти, ідеї та взаємозв'язки між об'єктами і суб'єктами комунікаційної діяльності в процесах демократичного державотворення.

Результати й обговорення. На сьогодні питання демократизації інформаційних відносин та приведення їх у відповідність із європейськими стандартами у структурі вітчизняного державотворення займає одне з провідних місць. Більшість вітчизняних та зарубіжних дослідників в галузі державного управління визнають високу якість і прогресивність Закону України «Про інформацію», прийнятого у 1992 році – практично з перших днів державної незалежності. Цей акт став базовим для вітчизняного законодавства у галузі інформації. Водночас, стрімкий розвиток сучасних інформаційних відносин, викликаний фактором глобалізації, гіперрозвитком інформаційно-комунікаційних технологій та сучасних засобів масової комунікації, а також демократизації та європейської інтеграції вже через декілька років нівелювали фактор прогресивності українського законодавства про інформацію. Виникла необхідність у здійсненні його модернізації, зокрема в частині забезпечення доступу до інформації, яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень.

Один із найвпливовіших політичних теоретиків Франції П'єр Розанваллон (фр. Pierre Rosanvallon) виокремив важливу функцію сучасної держави, що полягає у здійсненні «демократії взаємодії: обмін інформацією між владою та суспільством. Такий зв'язок є інструментом урядування для одних і формою визнання для інших. Це зменшує відстань між владою і громадянами... Така інформаційна динаміка має, отже, позитивний ефект, який є одночасно психологічним і пізнавальним [12, с. 249]». Разом із тим, німецький дослідник Юрген Габермас (нім. Jürgen Habermas), дотримуючись монітського бачення народного суверенітету, переносить осередок цього суверенітету від суспільства, що має власну органічну структуру, до розпливчатого комунікаційного простору [12, с. 20].

Своєю чергою, англійський учений С. Хантінгтон (англ. Samuel P. Huntington) підняв на вістря наукової дискусії питання «чи варто розглядати демократичність і недемократичність як дихотомічну чи неперервну величину? Автор зазначає, що багато дослідників дають перевагу підходу «неперервності», який включає такі показники як, чесні вибори, обмеження діяльності політичних партій, свобода преси і т.д. Такий підхід корисний і об'єктивний для виявлення варіювання степені демократичності в країнах розвинутої демократії (США, Швеція, Франція, Японія), або степені авторитарності в недемократичних країнах. Однак він створює більшість проблем, наприклад проблему значимості показників [13, с. 21-22]». Дослідження природи взаємозв'язку демократичності держави та законів розвитку її інформаційної функції потребує розгляду суспільства як простору публічних комунікацій, в якому циркулюють різні види політичних, соціальних та інформаційних капіталів.

Різним етапам цивілізаційного розвитку суспільства характерні певні уявлення про доступ до інформації, якою володіє держава. Розглядаючи поняття «держава», як окремий комплекс політичних інститутів, завданнями яких є організація панування на визначеній території з метою задоволення інтересів певних суспільних груп, можна зауважити, що вона завжди намагається „утаємничити” та засекретити якомога більші обсяги інформації про свою діяльність та обмежити індивідуальним громадянам доступ до неї. Суб'єкти владних повноважень, всіляко перешкоджаючи розповсюдженню інформації про свою діяльність, негативно впливають на процеси формування громадської думки, і, за великим рахунком, не можуть моделювати, поперше, бажаний для них розвиток подій, а по-друге, спрямовувати увагу суспільства у потрібному напрямі.

У сучасних умовах суть цієї функції полягає не тільки в оприлюдненні державою офіційної інформації та забезпечення доступу до неї. Ключовою метою є формування позитивної громадської думки щодо державної політики у різних сферах суспільного життя, отримання вогуму довіри від громадян, соціальних інститутів та суспільства в цілому і широкого залучення їх до управління державними справами. Тому інформаційно-комунікаційна спрямованість діяльності демократичної держави має безперервний та, по суті, нескінчений характер. Ця функція відіграє не менш важливу роль, ніж економічна функція або функція оборони, що в свою чергу потребує до себе постійної уваги. Тому інформаційно-комунікаційна функція демократичної держави знаходиться у стані постійного удосконалення та прогресивного розвитку в умовах демократизації або ж навпаки регресії – під час скочування до авторитаризму.

У сучасних умовах інститути громадянського суспільства, нівелюючи принципи політики етатизму, все більше втрачають властивості абсолютного об'єкта, що є характерним для тоталітарних та авторитарних держав, і, в свою чергу, набувають рис активного суб'єкта впливу на діяльність держави як суспільнотворчої інституції. Такі зміни характеризують період апроксимації держави та інститутів громадянського суспільства до точки біфуркації їх суб'єкт-суб'єктної взаємодії, після досягнення якої або настає період демократичного розвитку суспільства, або ж відбувається повернення до авторитарних форм і методів державного управління.

Різні конвенції, угоди та домовленості реалізують механізми інформаційних відносин, які пов’язані з когнітивними і комунікативними схемами, з ідеологічним дискурсом суспільства, в рамках якого політичні, економічні та інформаційні процеси узагальнюють і легітимізують на державному рівні нові комунікативні практики.

Погляд на суспільство як на динамічну ресурсну комунікацію системи, представлений в працях більшості із згаданих авторів, надзвичайно важливий для нашого дослідження. Як зазначає В. Речицький в конституційно-правовій науці використовуються багато з традиційних методів спостереження і виміру, наукові рекомендації в цій галузі повинні підкорятися не логіці метода, а логіці життя. Причому будь-який вибір в політико-правовій сфері може бути підтриманий або відторгнутий масами.

На нашу думку, такі ж підходи можна застосувати і відносно функції формування, становленні та розвитку функції публічних комунікацій як складового аспекту державної комунікаційної політики. Зокрема, Д. Дзолло (англ. Danilo Zolo) у праці «Демократія та складності» визначив, що в європейській історії спостерігаються довготривалі фази стагнації або неочікуваного прискорення в розвитку науки з соціальною комунікацією та демократизації суспільного прогресу. Варто підкреслити, що окрім цього, в рамках спеціалізуючих сфер, регульованих критеріїв раціональності, здатність до технічного прогнозування зростає [4, с.46-47].

Насамперед, як Джанні Ваттімо (італ. Giantereso (Gianni) Vattimo), зазначав про неможливість осмислювати історію, як деякий єдиний рух, та неможливість, яка відкриває простір постмодерну, виникає не тільки як наслідок кризи європейського колоніалізму та імперіалізму. Вона є, – і можливо, за перевагою, – результатом народження засобів масової інформації [2, с. 5]. Загалом, ще починаючи з епохи Просвітництва засоби масової інформації використовуються демократичними силами як «стінобитна» зброя для боротьби зі старими порядками в усій Європі.

Історія свідчить, що шляхи до демократичних реформ у різних країнах на європейському континенті відрізнялись. Насамперед, розрізняють еволюційний шлях, як у Великій Британії, або революційний, як у Франції. Серед факторів, що викликали ці кардинальні суспільно-політичні зміни були як мотивуючі нові ідеї та гасла або похідні від них ідеї основоположних прав людини і громадянина, так і громадянські рухи і соціальні класи, які стали їхніми головними adeptами.

У французькій моделі відмова від державного втручання в інформаційні свободи, одна з характеристик ліберальної системи, явно ставиться під сумнів. Тут вважається, що втручання держави бажано, оскільки дозволяє забезпечити свободу слова в тому вигляді, в якому вона проголошена в конституції. З часом масові публічні комунікації утворили політично важливі когнітивні наслідки, які Д. Дзолло розглядає в якості сурогатного дослідження, який вресні призводить до «всезагального процвітання, якісні публічні служби, високий рівень зайнятості, ефективна та освічена бюрократія, асептичне регулювання соціальних відносин засобом виключних функціональних вимог і повну відсутність політичних ідеологій [4, с. 52]».

Сучасні публічні комунікації є одним з тих політичних інститутів, які перетворилися на невід’ємні частини процесів демократизації європейських держав. Фактично, якщо за більш ніж тисячолітню історію людства ще наприкінці XVIII ст. в світі не існувало жодних демократичних інститутів, то лише через сторіччя – на початку XX сторіччя – такі інституції успішно діяли в багатьох країнах європейського континенту.

Сучасна держава демонструє тенденцію до розширення поля свого впливу в усіх сферах суспільного буття, що характеризується універсалітичною стратегією відтворення політичних відносин, яка є фундаментальною протилежною тій, що в дійсності могла якщо не призвести до створення нової парадигми розвитку інформаційних відносин, то хоча б сформуєла умови достатні для цього. Тому, визначальним фак-

тором політичної модернізації держави є рівень публічної комунікації – особливого соціокультурного середовища суспільства, зокрема рівень його участі в управлінні державними справами.

Зазначимо, що на основі проекту Polity III, реалізованого Кейтом Джаггерсом (англ. Keith Jagers) і Тедом Робертом Гарром (англ. Ted R. Gurr), і який базується на основі оцінок конституцій та інших правових документів і висвітлює історичний період з 1800 по 1994 роки здійснено періодизацію, а саме: виділено дві «довгі хвили» (та потенційну третю) і три основні сприятливі «розвилки» (і одну несприятливу) демократизації. Відзначається, що поряд з рівнем політичних прав і свобод, відбувалися зміни і в царині громадянських свобод, зокрема свободи преси та права на інформацію.

Упродовж останніх десятиліть ідея публічних комунікацій поступово розвивається, змінюючи погляди громадян і урядовців на його роль і додаткову країн цінність. Багато років уряди усього світу вбачали у вільних комунікаціях перешкоду, яка радше заважала діяльності органів влади, ніж чинила якийсь вплив на її користь. До поступової зміни поглядів у бік усвідомлення, що насправді публічні комунікації є незамінними й цінними партнерами демократичної влади, призвела необхідність зупинити спад довіри до державних інституцій і подолати розрив між громадянами та органами влади. А набрання чинності Лісабонським договором Європейського Союзу (2009 р.) ознаменувало собою початок нової епохи в розвитку Європи. Загалом визначається п'ять базових принципів публічної комунікації, які лежать в основі демократії та належного управління ЄС (Рис. 1).

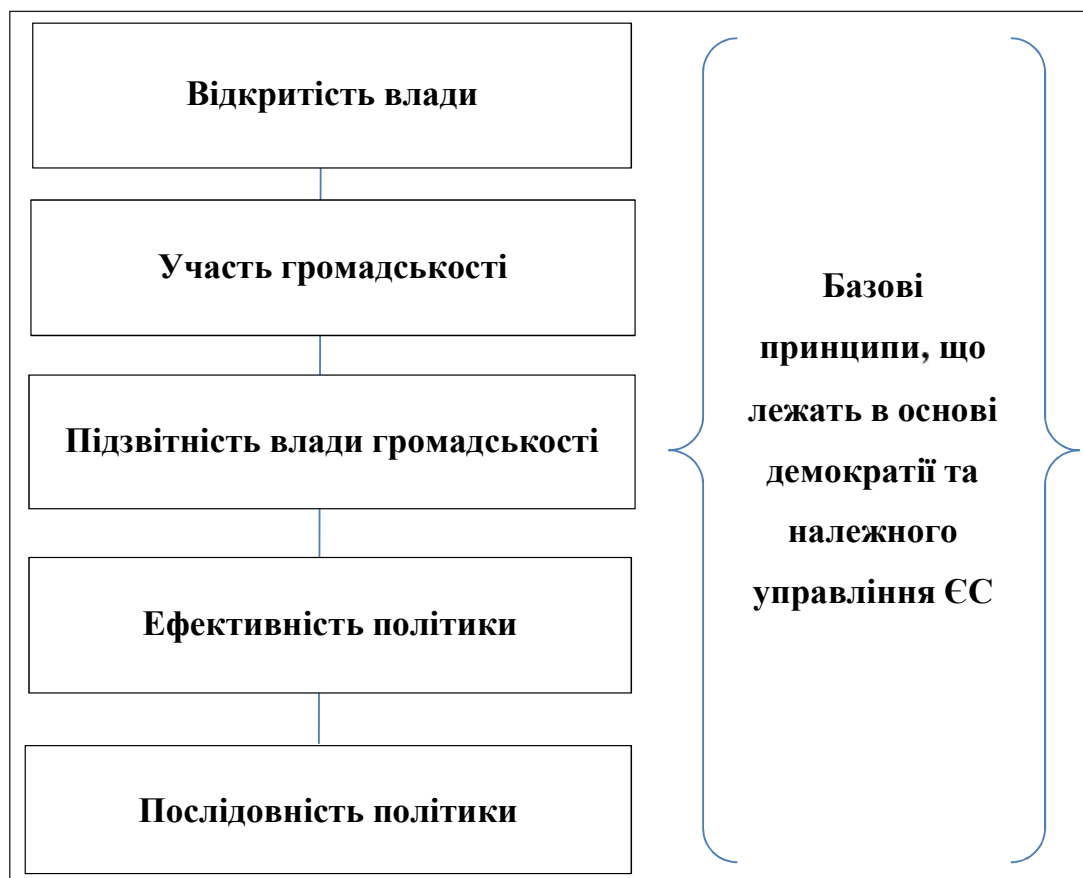

Рис. 1. Базові принципи взаємодії органів влади та громадськості, що лежать в основі демократії та належного управління ЄС.

Аналіз цих принципів та їх складових дає підставити визначити, що поняття базових принципів взаємодії органів влади та громадськості, які лежать в основі демократії та належного управління ЄС полягають у таких аспектах:

- «відкритість влади» передбачає, що державні інституції повинні працювати більш відкрито та прозоро;
- «участь громадськості» – забезпечення широкої громадської участі по всій довжині політичного ланцюжка – від початкового задуму заходу або проекту до його практичної реалізації;
- «підзвітність влади громадськості» – необхідність якомога чіткого визначення ролі різних сторін у законодавчому та виконавчому процесах, їх регламентація;
- «ефективність політики» – програмні заходи мають бути ефективними, своєчасними і приносити необхідні результати на основі чітко поставлених завдань, оцінки майбутнього ефекту і, по можливості, минулого досвіду;
- «послідовність політики» – всі програмні заходи і дії мають бути послідовними і добре зрозумілими, адже високий рівень узгодженості дій вимагає сильного політичного керівництва і почуття відповідальності державних інституцій та посадових осіб.

Ці принципи є особливо актуальними для сучасної української держави, яка після Революції гідності 2014 року проголосила та нині реально впроваджує курс на європейську інтеграцію. Очевидно, що сучасний етап розвитку українського суспільства супроводжується як негативними зовнішніми факторами (військова агресія та інформаційна експансія з боку Російської Федерації, фінансово-економічні проблеми, бюджетний дефіцит), так внутрішніми суспільно-політичними проблемами, пов'язаними з громадським протистоянням на міжрегіональному рівні, неврегульованості питання децентралізації центральної влади, необхідністю конституційних змін, підвищення ефективності та легітимізації всіх гілок влади, зокрема підвищення довіри до медіа – як засобу формування громадської думки. Зазначимо, що Григорій Грабович – професор Українського наукового інституту Гарвардського університету застерігає, що ми не повинні думати про те що Україна – унікальна. Вона є частиною світу. У світі багато цікавого і дикого відбувається водночас. Біда в тому, що українська ситуація така погана, бо основні процеси ще не завершені. Суспільству (бо нація передусім втілюється в суспільстві) бракує елементарного – інституцій, які могли би спонукати медіа бути якіснішими [5].

У цьому аспекті доцільно зазначити, що на відміну від українських історичних реалій державотворення, яке досить тривалий період носило здебільшого ознаки авторитаризму та деспотії, у західноєвропейській моделі демократичного управління традиція відкритості офіційної інформації, зокрема стосовно обов'язку держави оприлюднювати законодавчі акти (публічну інформацію) існувала принаймні з середини V ст. до нашої ери. Так, ще у Давньогрецьких демократичних містах-державах утвердилась ідея про те, що рішення прийняті органами влади, мають бути оприлюднені для публічного ознайомлення. Зокрема, французька дослідниця К.Куле у праці «ЗМІ в Давній Греції» зазначає, що оприлюднення (написи) законодавчих актів однозначно сприймалися як інститут пов'язаний з демократичною практикою. В демократичних полісах ті хто інформував, та ті кого інформували були одними ж і тими самими особами, оскільки оприлюднювалось те, за що голосували збори, які склалися із сукупності громадян. В цьому випадку прозорість була повною, а зв'язок між демократією і публічністю законів і рішень – беззаперечним [8, с. 104-105].

А. Шинкарук у монографії «Європейські публічні комунікації: культура, політика, технології» визначає, що комунікація розглядається як ключовий засіб збагачення ідентичності, інтеграції, поваги і демократичних цінностей, що допомагає громадянам зрозуміти Європейський Союз на емоційному рівні і через створення кращої системи спілкування суспільства та європейських інститутів при здійснен-

ні спільної політики [6]. Загалом, у сучасних процесах європейської інтеграції та демократичного державотворення ідея, яких полягає в усвідомленні громадянином радикальної різниці між владою, яка народжується в процесі вільних комунікацій, та збудованої командно-адміністративними методами. В діяльності сучасного політичного суспільства зустрічаються і синкретизуються два протилежних процеси: з одного боку, комунікативне формування легітимної влади, яка утворюється у вільній комунікації, а з іншого – таке забезпечення легітимності через політичну систему, за допомогою якої адміністративна влада намагається скеровувати політичні комунікації. Водночас, догми і переконання минулого сторіччя, на яких базувались устої державної інформаційної політики індустріальних держав, виявляються невідповідними викликам сучасного глобалізованого суспільства. Суспільні трансформації, гіпердинамічний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій нівелювали географічні кордони між державами, а впровадження транскордонних систем поширення інформації, поставили держави перед новими викликами, подолання яких призводить до піднесення комунікаційної функції держави на новий рівень.

Висновки та перспективи. Узагальнюючи викладене, насамперед, потрібно зазначити, що в сучасному суспільстві, яке проголошує і обирає шлях демократизації, ті механізми державного управління, які ще недавно здавалися досить ефективними, виявляються неспроможними до виконання своїх основних функцій.

Авторитарні методи управління, засновані на класово-виробничих відносинах індустріального суспільства, виявляються абсолютно не придатними для забезпечення дієвого контролю над динамічними, нестабільними суспільними процесами, що виникають в умовах відкритості інформації.

Навпаки, у часовому вимірі практично кожна хвиля демократизації супроводжувалась (в низці випадків започатковувалась) формуванням або розширенням у «демократизованих» державах законодавства про свободу слова, забезпечення доступу громадян до інформації, насамперед – публічної, та права на її поширення, гарантій безперешкодної діяльності мас-медіа тощо. І цілком логічно припустити, що саме «третя хвиля» демократизації, народження якої С.Хантінгтон передбачив наприкінці ХХ ст. піднесла питання здійснення публічних комунікацій на найвищій державотворчій рівень.

На підтвердження цієї тези зазначимо, що на початку нового тисячоліття Європейська комісія розгорнула широкомасштабну реформу європейського управління, зробивши її одним зі своїх стратегічних завдань. Нова реформа була спрямована на усвідомлення того, що демократичні інститути європейського і національного рівня повинні докласти всіх зусиль, аби «відновити зв'язок» зі своїми громадянами, і тим самим підвищити ефективність державного управління.

В цьому аспекті, на нашу думку, по-перше, потрібно абстрагуватись від інформаційної системи, зважаючи на необхідність розмістити «пасивного спостерігача» поза її межамі. Зазначене є важливим під час дослідження узагальнених процесів комунікаційних відносин, оскільки у демократичній державі кожен громадянин одночасно є «атомізованим» індивідом – тобто об'єктом, а також суб'єктом системи публічних комунікацій.

По-друге, потрібно визнати, що існує певна відповідність між інформаційною діяльністю кожного індивіда та механізмами комунікаційної діяльності всього соціуму.

По-третє, феномен публічної комунікації є нерозривно пов'язаним з діяльністю громадянина та демократичної держави. Розвиток глобального інформаційного простору та його найважливішої складової – комунікаційної, в якості головного атрибуту демократизації, остаточно змінює парадигму існування та розвитку держави, що в свою чергу викликає зміну механізмів розподілу влади та інформаційних відносин.

Це також дає підстави для наступних висновків, а саме – у недемократичному суспільстві категорії «свобода слова», «свобода інформації», «свобода комунікації»

є нестабільними та уразливими з боку всіх гілок влади та по-друге, спроби їх обмеження призводять не тільки до втрати міжнародного іміджу держави, а й викликають негативний суспільний резонанс.

Потрібно відзначити, що після Революції Гідності 2014 року в українському законодавстві відбувається позитивна еволюціоналізація щодо забезпечення відкритості й прозорості влади та реалізації механізму публічних комунікацій, з метою апроксимації до європейських стандартів.

Перспективи подальших досліджень полягають у здійсненні системного моніторингу та аналізу процесів трансформації інформаційної функції сучасної демократичної держави у функцію публічних комунікацій, адже саме ефективність публічних комунікацій визначає рівень ефективності державної політики практично у всіх сферах суспільного буття зокрема, та рівень легітимності державної влади в цілому.

1. Бурдьє П. Социальное пространство: поля и практики [Текст] / Пьер Бурдьє ; [Пер. с фр., сост., общ. ред. пер. и послесл. Н. А. Шматко]. – СПб. : Алетей; М. : Институт экспериментальной социологии, 2005. – 576 с.

2. Ваттимо Дж. Прозрачное общество [Текст] / Дж. Ваттимо ; [Пер. с ит. Дм. Новикова]. – М. : Издательство «Логос», 2002. – 128 с.

3. Галлін Деніел С. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики [Текст] / Деніел С. Галлін, Паоло Манчіні ; [пер. з англ. О. Насика]. – К. : Наука, 2008. – 320 с.

4. Дзоло Д. Демократия и сложность: реалистический подход [Текст] / Данило Дзоло ; [пер. с англ. Калинина]. – М. : Изд. дом Гос. Ун-та – Высшей школы экономики, 2010. – 320 с.

5. Дуцик Д. Григорій Грабович: «Якісні медіа в Україні деградували» [Електронний ресурс] / Д. Дуцик. Mediasapiens. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/10759>.

6. *Європейські публічні комунікації: культура, політика, технології* / А. Л. Шинкарук, В. М. Парфенюк, Е. Я. Кац. – Рівне, 2013. – 280 с.

7. Кин Дж. Демократия и декаданс медиа / Дж. Кин ; [пер. с англ. Д. Кралечкина; под. науч. ред. А. Смирнова]. – М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2015. – 312 с.

8. Куле К. СМИ в Древней Греции: сочинения, речи, разыскания, путешествия ... / К. Куле ; [пер. с фр. С. В. Кулланды]. – М. : Новое литературное обозрение, 2004. – 256 с.

9. *Лібералізм. Ліберальна традиція політичного мислення від Джона Локка до Джона Ролза. Антологія* / Упоряд., передмова Олег Проценко ; упоряд., передмова Василь Лісовий ; відп. за вип. Осип Степанович Зінкевич ; літ.ред. Лариса Білик ; Пер. Юрій Бадзьо, В. Гарбуз, ін. – 2-ге вид., перероб. – Київ : Смолоскип ; ВД«Простір», 2009. – 1123 с. : іл.

10. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики / В. Парсонс ; [пер. з англ.]. – К. : Вид-во «Києво-Могилянська академія, 2006. – 549 с.

11. *Проміжний рівень управління в європейських державах: складність протидії демократії?* / за ред. Т. Ларссона та ін. – К. : К. І. С., 2003. – 346 с.

12. Розанвалон П. Демократична легітимність. Безсторонність, рефлексивність, наближеність / П'єр Розанвалон ; [пер. з фр. Євгена Марічева]. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 287 с.

13. Хантингтон С. Третья волна. Демократизация конце XX века / С. Хантингтон ; [пер. с англ. Л. Пантшой]. – М. : «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЕН), 2003. – 386 с.

14. Jagger Keith. Tracking Democracy's Third Wave with the Polity III Data / Keith Jagers, Ted Robert Gurr. – Journal of Peace Research, Volume 32, Issue 4 (Nov., 1995). – P. 469–482.

UDC 007 : 304 : 001

Transformation of the information function of a modern democratic state into the function of public communication

Bukhtaty Oleksandr, PhD (Public Administration),

Information Policy of Presidential Administration of Ukraine, 11, Bankova st., Kyiv, Ukraine, 01220, e-mail: bukhtaty@ukr.net

The article examines the views and positions of national researchers and scholars on strategic concerns of formation a state policy in public communications in Ukraine. It is defined that the processes of democratic governance are inextricably connected with the aspects of creation, retrieval, accumula-

tion, storage and dissemination of public information, so there is a need for reform of fundamentals and approaches to strategic principles of the state policy. A list of the minimum standards defined by the European Union structures for the implementation of public communications has been explored

Key words: *public communication, access to information, participation in administration of state affairs.*

Трансформация информационной функции современного демократического государства в функцию публичных коммуникаций

Бухтатый Александр

В статье исследуются вопросы стратегических задач формирования государственной политики в сфере публичных коммуникаций в Украине. Определяется, что процессы демократического управления неразрывно связаны с аспектами создания, поиска, накопления, хранения и распространения публичной информации, а поэтому существует потребность в реформировании основных принципов и подходов к стратегическим принципам государственной политики в этой сфере. Проанализированы перечень минимальных стандартов, определенных структурами Европейского союза по осуществлению публичных коммуникаций.

Ключевые слова: *публичная коммуникация, доступ к информации, участие в управлении государственными делами.*

1. Burd'e P. (2005), Social'noe prostranstvo: polja i praktiki, Aletejja; Institut jeksperimental'noj sociologii, Moskow, Russia.

2. Vattimo Dzh. (2002), Prozrachnoe obshhestvo, Izdatel'stvo "Logos", Moskow, Russia.

3. Gallin Deniel S. (2008), Suchasni mediasistemi: tri modeli vidnosin ZMI ta politiki [Tekst] / Deniel S. Gallin, Paolo Manchini ; Translated by O. Nasika, Nauka, Kyiv, Ukraine.

4. Dzolo D. (2010), Demokratija i slozhnost': realisticheskij podhod, Izd. dom Gos. Un-ta – Vysšej shkoly jekonomiki, Moskow, Russia.

5. Ducik D. (2014) Grigorij Grabovich: «Jakisni media v Ukraïni degraduvali», available at: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/10759>

6. Shinkaruk, A, Parfenjuk, V., and Kac, E. (2013), Evropejs'ki publichni komunikacii: kul'tura, politika, tehnologii, Rivne, Ukraine.

7. Kin Dzh. (2000) Demokratija i dekadans media, Translated by D. Kralechkina; pod. nauch. Red. A. Smirnova, Izd. dom Vysšej shkoly jekonomiki, Moskow, Russia.

8. Kule K. (2004), SMI v Drevnej Grecii: sochinenija, rechi, razyskanija, puteshestvija, Translated by S. V. Kullandy, Novoe literaturnoe obozrenie, Moskow, Russia.

9. Procenko O., Lisovij V. (2004), Liberalizm. Liberal'na tradicija politichnogo mislennja vid Dzhona Lokka do Dzhona Roulza– issue 2, Vidavnicij dim «Prostir». «Smoloskip», Kyiv, Ukraine.

10. Parsons V. (2006), Publichna politika: vstup do teorii j praktiki analizu politiki, Vidavnictvo «Kievo-Mogiljans'ka akademija, Kyiv, Ukraine.

11. Promizhnij riven' upravlinnja v evropejs'kih derzhavah: skladnist' protidii demokratii, (2003) / za red. T. Larssona ta in, Kyiv, Ukraine.

12. Rozanvalon P. (2009), Demokratichna legitimnist'. Bezstoronnist', reflektivnist', nablizhenist', Translated by E. Maricheva, Vid. dim «Kievo-Mogiljans'ka akademija», Kyiv, Ukraine.

13. Hantington S. (2003), Tret'ja volna. Demokratizacija konce XX veka, Translated by L. Pantshoj, «Rossijskaja politicheskaja enciklopedija» (ROSSPEN), Moskow, Russia..

14. Jagger Keith. Tracking Democracy's Third Wave with the Polity III Data [Текст] / Keith Jagers, Ted Robert Gurr. – Journal of Peace Research, Volume 32, Issue 4 (Nov., 1995). – P. 469-482.

Стаття надійшла до редакції 8.11.2017